

LUCRARE COORDONATĂ DE GABRIEL BOROI

Fișe de drept civil

1. Partea generală. Persoanele. Familia. Drepturile reale principale

Ediția a 6-a, revizuită și adăugită

*Colectivul de autori: Gabriel Boroi,
Carla Alexandra Anghelescu, Ioana Nicolae*

Editura
Stamangiu
2021

	suspendarea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produce efecte și față de ceilalți codebitori [art. 1449 alin. (1) C.civ.].
--	---

3. Întreruperea prescripției extinctive

3.1. Noțiune. Justificare

Noțiune	– modificarea cursului prescripției extinctive constând în înlăturarea prescripției scurse înainte de apariția unei cauze de întrerupere și începerea unei alte prescripții.
Precizări	<p>– cauzele de întrerupere sunt legale, limitativ prevăzute de lege și produc efecte de drept (<i>ope legis</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>de pildă</i>, s-a decis (cu caracter obligatoriu) că actul de control al Curții de Conturi sau al unui alt organ cu atribuții de control nu poate constitui un act de întrerupere a cursului prescripției dreptului de recuperare a pagubei (I.C.C.J., Completul competent să judece recursul în interesul legii, Decizia nr. 19/2019, M. Of. nr. 860 din 24 octombrie 2019); <p>– părțile care au capacitatea deplină de exercițiu pot însă, prin acord expres, să modifice conținutul cauzelor legale de întrerupere a prescripției (fără însă a le putea suprima), cu excepția drepturilor la acțiuni de care părțile nu pot să dispună și a acțiunilor derivate din contractele de adeziune, din contractele de asigurare și din contractele supuse legislației privind protecția consumatorului;</p> <p>– cauzele de întrerupere trebuie să intervină după ce prescripția extinctivă a început să curgă și mai înainte de împlinirea termenului de prescripție extinctivă;</p> <p>– totuși, recunoașterea dreptului prin act scris sau constituirea de garanții în folosul titularului dreptului a cărui acțiune este prescriptibilă după împlinirea termenului de prescripție produce, în baza art. 2506 alin. (4) și art. 2510 alin. (1) C.civ., același efect ca și întreruperea, adică de la data recunoașterii sau constituirii unei garanții începe să curgă o nouă prescripție extinctivă de același fel;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>a fortiori</i>, este posibilă încheierea unei convenții prin care creditorul și debitorul să noveze obligația prescrisă (ca obligație imperfectă) într-o obligație perfectă, deci o novație obiectivă.
Justificare	<p>– trebuie pornit de la premisele fundamentului prescripției extinctive, anume:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) lipsa de convingere a titularului dreptului în privința temeiniciei pretenției sale, lipsă dedusă din starea sa de pasivitate; b) prezumarea situației de fapt a celui în folosul căruia curge prescripția extinctivă ca fiind conformă cu starea de drept, bazată pe împotrivirea acestuia; <p>– ori de câte ori aceste două premise nu se mai confirmă, nu se mai justifică producerea efectului prescripției extinctive.</p>

3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției

<p>Cauzele de întrerupere a prescripției</p>	<p>1. actul voluntar de executare sau recunoașterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția [art. 2537 pct. 1 C.civ.];</p> <p>– recunoașterea dreptului se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită [art. 2538 alin. (1) C.civ.]:</p> <p><i>a) când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>spre exemplu, constituie acte de recunoaștere tacită: plata parțială a datoriei; achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților; solicitarea unui termen de plată</i> [art. 2538 alin. (2) C.civ.]; prin urmare, plata parțială reprezintă o manifestare de voință, care, în accepțiunea art. 2538 alin. (2) C. civ., atestă fără echivoc recunoașterea dreptului creditorului obligației de plată în cadrul raportului juridic încheiat de părți, neavând valențele unei prezumții simple, câtă vreme are ca efect întreruperea cursului prescripției (I.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 2041 din 12 noiembrie 2019, www.scj.ro); ▪ exercitarea de către moștenitorul rezervatar a posesiei asupra bunurilor ce formează obiectul unor liberalități excesive poate avea semnificația unei recunoașteri tacite, de către legatar sau, după caz, donatar, a dreptului moștenitorului rezervatar de a solicita reducțiunea liberalităților excesive; dacă, ulterior, rezervatarul a pierdut posesia, deci când nu ar mai putea invoca reducțiunea pe cale de excepție, va justifica interesul să invoce întreruperea prescripției acțiunii sale prin care solicită reducțiunea liberalității ce îi încalcă rezerva succesorală; ▪ predarea bunului ce formează obiectul antecontractului de vânzare în posesia celui care urmează să îl cumpere echivalează cu o recunoaștere a dreptului acestuia de a cere încheierea contractului de vânzare, recunoaștere care întrerupe prescripția, iar o nouă prescripție extinctivă nu va începe să curgă atât timp cât bunul se află în posesia celui care urmează să-l cumpere (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 188/1981, în C.D. 1981, p. 65; C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 90/R din 21 februarie 2019, în <i>Buletinul Jurisprudenței. Repertoriu anual. 2019</i>, Ed. Hamangiu, București, 2020, p. 119-120); dacă bunul a fost predat în momentul încheierii antecontractului sau chiar mai înainte de acest moment, practic, este vorba de o amânare a începutului cursului prescripției extinctive; ▪ posesia exercitată asupra bunurilor succesoriale aflate în coproprietate de către moștenitorul care a plătit peste partea sa din datoriile și sarcinile moștenirii poate echivala cu o recunoaștere din partea celorlalți moștenitori (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 503/1987, în C.D. 1987, p. 118); ▪ invocarea excepției de neexecutare a contractului sinalagmatic (art. 1556 C.civ.) implică recunoașterea, de către partea care invocă excepția, a dreptului cocontractantului, astfel încât prescripția extinctivă a acestuia se întrerupe;
---	--

▪ în condițiile în care compensația, ca modalitate de stingere a obligațiilor, poate avea și natură convențională, rezultă că părțile care încheie o astfel de convenție pornesc de la premisa că au atât calitatea de debitor, cât și calitatea de creditor; astfel, prin încheierea unei convenții de compensare operează efectul întreruptiv al prescripției extinctive, ca urmare a recunoașterii de către părțile convenției a datoriilor lor reciproce (I.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 780 din 4 mai 2017, www.scj.ro);

▪ declarația formulată în fața organului de urmărire penală, cu caracter neîn-doielnic (dată în deplină cunoștință de cauză) și voluntară, de persoana în folosul căreia curge prescripția, prin care s-a atestat existența dreptului reclamantului de a solicita restituirea unor sume împrumutate, întrunește toate condițiile de validitate prevăzute de lege pentru a întrerupe prescripția. Nu poate fi înlăturată, la cererea părții, mărturisirea sa extrajudiciară, făcută anterior începerii judecării, fără ca aceasta să dovedească că s-a aflat în eroare de fapt, neputând fi ignorat caracterul irevocabil al actului juridic prin care autorul său a renunțat la beneficiul termenului de prescripție scurs până la acea dată (I.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 1616 din 6 octombrie 2016, www.scj.ro);

b) poate invoca recunoașterea tacită și cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat (nefungibil), primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului desființat, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală sau personală [art. 2538 alin. (3) C.civ.];

▪ *de exemplu*, cumpărătorul dintr-un contract de vânzare anulat poate invoca recunoașterea tacită a dreptului său de a cere restituirea prețului dacă vânzătorul nu a pretins restituirea bunului care a făcut obiectul contractului și care se află la cumpărător;

– efectele recunoașterii:

a) recunoașterea este un act declarativ, deoarece efectele ei se produc și pentru trecut, ștergând prescripția scursă;

b) efectele întreruperii prescripției extinctive prin recunoașterea dreptului de către cel în folosul căruia curge prescripția se produc instantaneu;

c) pentru a produce efectul întreruptiv de prescripție, recunoașterea trebuie făcută direct creditorului; dacă însă creditorul ia cunoștință de recunoașterea făcută de debitor prin intermediul altor persoane, efectul întreruptiv nu se poate produce;

2. introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie [art. 2537 pct. 2 C.civ.];

– prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de

formă, caz în care prescripția se consideră întreruptă de la data introducerii cererii la acel organ, iar nu de la data la care sesizarea ajunge la organul competent [art. 2539 alin. (1) C.civ.];

– prescripția extinctivă nu va fi considerată întreruptă atunci când, fiind sesizată o instanță necompetentă, aceasta nu ar urma să pronunțe soluția declinării competenței, ci va respinge cererea ca nefiind de competența instanțelor române sau ca fiind de competența unui organ fără activitate jurisdicțională;

– în cazul întreruperii prescripției extinctive prin introducerea cererii de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite, efectele întreruperii se produc definitiv la data rămânării definitive a hotărârii de admitere a cererii respective;

- astfel, între data sesizării instanței și data rămânării definitive a hotărârii, întreruperea prescripției este provizorie și condiționată, în sensul că definitivarea efectului întreruptiv este condiționată de admiterea cererii de chemare în judecată și de rămânerea definitivă a hotărârii;

- însă efectul întreruptiv al prescripției va dispărea cu efect retroactiv dacă nu se va ajunge la pronunțarea unei hotărâri definitive de admitere a cererii respective;

– prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă [art. 2539 alin. (2) teza I C.civ.];

- cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare ori prin care s-a luat act de renunțarea la judecată ori s-a constatat perimarea a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de chemare în judecată sau de arbitrare precedentă, cu condiția ca noua cerere să fie admisă [art. 2539 alin. (2) teza a II-a C.civ. și art. 205¹ din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil];

- se admite că nu întrerupe prescripția cererea prin care partea care o formulează nu urmărește valorificarea unor pretenții față de o altă persoană (*de exemplu*, cererea de asigurare a dovezilor, cererea de intervenție voluntară accesorie);

- sintagma „hotărâre de respingere” folosită de art. 2539 alin. (2) teza a II-a C.civ. vizează doar cazurile în care cererea de chemare în judecată a fost respinsă pe temeiul unei excepții procesuale peremptorii, iar nu și cazul în care a fost respinsă ca nefondată;

- în cazul în care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca nefondată, neîntemeiată (deci instanța, soluționând procesul pe fond, a constatat că dreptul subiectiv pretins de reclamant nu există sau că reclamantul nu este titularul acestui drept), nu va mai prezenta interes faptul că prescripția extinctivă nu a fost întreruptă, ori de câte ori, într-un al doilea proces, pârâtul s-ar putea apăra invocând excepția autorității de lucru judecat dedusă din prima hotărâre (ceea ce presupune tripla identitate de elemente: aceleași părți, același obiect și aceeași cauză);

▪ ambele teze ale art. 2539 alin. (2) C.civ. nu se aplică și cererii anulate pentru vicii de formă, deoarece: dacă s-ar admite soluția contrară, partea finală a alin. (1) ar deveni o dispoziție legală inutilă; dacă nu ar exista deloc teza a II-a a art. 2539 alin. (2) C.civ., ar fi evident că teza I a aceluiași alineat se referă la anularea pentru alte motive decât vicii de formă, anume încălcarea unor condiții procesuale extrinseci (*de pildă*: netimbrarea, lipsa dovezii calității de reprezentant, formularea cererii în contradictoriu cu o persoană decedată, adică fără capacitate procesuală de folosință etc.), caz în care efectul întreruptiv este condiționat de îndeplinirea celor două cerințe prevăzute de art. 2539 alin. (2) teza a II-a C.civ.; dacă s-ar fi dorit ca norma înscrisă în teza a II-a a alin. (2) să fie nu numai o excepție de la cea înscrisă în prima teză a aceluiași alineat, ci și o condiție pentru aplicarea alin. (1), atunci ea ar fi trebuit să figureze într-un alineat distinct. Prin urmare, în cazul anulării cererii pentru vicii de formă (condițiile intrinseci), prescripția extinctivă se consideră întreruptă la data la care a fost introdusă acea cerere, chiar dacă nu a fost reiterată în termen de 6 luni de la data rămânării definitive a hotărârii de anulare;

▪ dispoziția înscrisă în art. 2539 alin. (2) teza a II-a C.civ. are în vedere cu precădere ipoteza când termenul de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii ar expira după împlinirea termenului de prescripție;

▪ dispozițiile art. 2539 alin. (2) teza a II-a C.civ. se aplică și în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil (art. 204 din Legea nr. 71/2011);

– prescripția nu este întreruptă nici dacă hotărârea judecătorească sau arbitrală și-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescripție a dreptului de obține executarea silită; în acest caz însă, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescis încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, fără a se putea opune excepția autorității de lucru judecat [art. 2539 alin. (3) C.civ.];

▪ subliniem că, în cel de-al doilea proces, titularul dreptului se va putea prevala de hotărârea pronunțată în primul proces, care, potrivit art. 434 C.proc.civ., are forță probantă a unui înscris autentic;

– dispozițiile art. 2539 C.civ. se aplică, în mod corespunzător, și atunci când prescripția a fost întreruptă prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie [art. 2539 alin. (4) C.civ.];

3. constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată penale până la începerea cercetării judecătorești (art. 2537 pct. 3 C.civ.);

– în cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă;

▪ *jurisprudență*: dreptul de a investi instanța civilă se naște în momentul în care partea civilă a luat cunoștință că latura civilă a procesului penal nu mai poate fi

	<p>soluționată. Aceasta, întrucât, pe de o parte, prescripția este o sancțiune civilă aplicabilă atitudinii culpabile, inactive a celui care își lasă dreptul nevalorificat înăuntrul termenului prevăzut de lege, iar, pe de altă parte, este un principiu de drept conform căruia prescripția extingtivă nu curge împotriva celui care nu poate acționa (<i>contra non valentem agere non currit praescriptio</i>). Cum reclamanta se constituise parte civilă în procesul penal, abia de la momentul pronunțării soluției de încetare a procesului penal și rămânerii nesoluționate a laturii civile, reclamanta a putut acționa separat de procedura penală pentru care optase și sesiza astfel instanța civilă (I.C.C.J., s. I civ., dec. nr. 960 din 27 mai 2020, www.scj.ro);</p> <p>4. orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere (art. 2537 pct. 4 C.civ.);</p> <p>– condiție pentru a opera acest caz de întrerupere: prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere (art. 2540 C.civ.);</p> <p>– și în acest caz întreruperea prescripției extingtive este provizorie și condiționată de declanșarea procesului;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ așadar, dacă în termen de cel mult 6 luni de la data punerii în întârziere creditorul declanșează procesul, prescripția se consideră întreruptă la data la care a avut loc punerea în întârziere, iar nu la data introducerii cererii de chemare în judecată; ▪ dacă însă creditorul nu îl cheamă în judecată pe debitor în termen de cel mult 6 luni de la data punerii în întârziere, atunci dispare retroactiv efectul întreruptiv al punerii în întârziere; <p>5. orice alte cazuri prevăzute de lege [art. 2537 pct. 5 C.civ.].</p>
--	---

3.3. Efectele întreruperii prescripției

Efecte	<p>– șterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere;</p> <p>– după întrerupere începe să curgă o nouă prescripție [art. 2541 alin. (1) și (2) C.civ.];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ felul (natura) noii prescripții extingtive care începe să curgă după ce a operat întreruperea se determină în raport de cauza de întrerupere a prescripției extingtive.
Consecințe	<p>1. dacă întreruperea prescripției a avut loc prin recunoașterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, va începe să curgă o nouă prescripție de același fel [art. 2541 alin. (3) C.civ.];</p> <p>2. în cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă [art. 2541 alin. (4) C.civ.];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>jurisprudență</i>: cererea de obligare a pârâtului la executarea antecontractului prin încheierea unui contract de cesiune și cererea prin care se solicită pronunțarea

hotărârii judecătorești care să țină loc de contract de cesiune valorifică același drept: un drept personal al creditorului de a obține îndeplinirea exactă a promisiunii, iar din această perspectivă este lipsit de relevanță care este mijlocul procesual la care reclamantul a recurs pentru valorificarea dreptului său. Întrucât dreptul material la acțiune nu poate fi disociat de dreptul subiectiv civil valorificat, dacă în cele două acțiuni succesive (privite ca mijloc) se valorifică același drept, acestuia i se atașează o prescripție unică. Prin urmare, prescripția dreptului material la acțiunea care are ca obiect executarea obligației pârâtei de a încheia contractul de cesiune prin pronunțarea hotărârii judecătorești care să țină loc de contract a fost întreruptă prin inițierea și admiterea demersului judiciar anterior ce a avut ca obiect obligarea pârâtei la încheierea contractului de cesiune (I.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 552 din 15 martie 2016, www.scj.ro);

3. dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în procedura insolvenței sau a urmăririi silită, prescripția (de același fel) va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite [art. 2541 alin. (5) C.civ.];

4. în cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art. 2537 pct. 3 C.civ., întreruperea operează:

- a) până la comunicarea: (i) ordonanței de clasare, (ii) a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori (iii) a hotărârii de suspendare a judecării; sau
- b) până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale;
- c) dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, până la data când cel împotriva căruia a început să curgă prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă a instanței penale prin care ar fi trebuit să se stabilească despăgubirea [art. 2541 alin. (6) C.civ.];

- și în această ipoteză începe să curgă tot o prescripție a dreptului material la acțiune, afară de cazul în care instanța penală a soluționat latura civilă, când noua prescripție care va începe va avea ca obiect dreptul de a obține executarea silită;

- *jurisprudență*: ipoteza exercitării acțiunii civile în procesul penal finalizat cu o hotărâre definitivă prin care s-a lăsat nesoluționată acțiunea civilă ca urmare a încetării procesului penal în cazurile prevăzute de lege reprezintă un caz de întrerupere a termenului de prescripție, de vreme ce persoana prejudiciată prin fapta ilicită și-a manifestat voința de a-și recupera prejudiciul prin constituirea ca parte civilă și, fără o atitudine culpabilă din partea sa (soluția pe latura penală a cauzei intervine ca urmare a prescripției răspunderii penale a inculpatului), se află în situația în care procesul penal a încetat, iar pretențiile sale nu au primit nicio rezolvare pe fond. Termenul general de prescripție de 3 ani pentru acțiunea formulată la instanța civilă începe să curgă de la momentul rămânerii definitive a hotărârii penale prin care a fost lăsată nesoluționată acțiunea civilă, atât pentru ipoteza în care procesul penal a început chiar de la momentul comiterii faptei ilicite și cel răspunzător de pagubă este cunoscut, ipoteză în care termenul de prescripție nu a

	<p>început să curgă, cât și pentru cazul în care procesul penal a fost demarat mai târziu, situație în care are loc o întrerupere a termenului de prescripție, cu consecința curgerii unui nou termen de la momentul rămânerii definitive a hotărârii pronunțate de instanța penală, prin care s-a lăsat nesoluționată acțiunea civilă (I.C.C.J., s. I. civ., dec. nr. 605 din 22 februarie 2018, www.scj.ro).</p>
--	--

3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii

Beneficiul efectului întreruperii	<p>– efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv și nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, afară de cazul când prin lege se dispune altfel (art. 2542 C.civ.);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>de exemplu</i>, dacă prescripția a fost întreruptă prin recunoașterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, efectele întreruperii profită celui împotriva căruia a curs și nu pot fi opuse decât autorului recunoașterii.
Extinderea efectului întreruperii	<p>– pentru ipoteza în care obligația corelativă dreptului supus prescripției extinctive a fost garantată de un fideiutor, întreruperea prescripției extinctive față de debitorul principal ori față de fideiutor produce efecte în privința amândurora (art. 2543 C.civ.);</p> <p>– pentru obligațiile indivizibile, indiferent că ar fi vorba de o indivizibilitate activă sau pasivă, întreruperea prescripției extinctive față de unul dintre creditorii sau, după caz, debitorii produce efecte și față de ceilalți [art. 1433 alin. (2) C.civ.];</p> <p>– în cazul obligațiilor solidare, întreruperea prescripției extinctive în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari [art. 1441 alin. (2) C.civ.], iar întreruperea prescripției extinctive față de unul dintre debitorii solidari produce efecte și față de ceilalți codebitori [art. 1449 alin. (1) C.civ.], însă întreruperea prescripției față de un moștenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea aceluia moștenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară [art. 1449 alin. (2) C.civ.].</p>

4. Repunerea în termenul de prescripție

4.1. Noțiune și justificare

Noțiune	– beneficiul recunoscut de lege titularilor drepturilor subiective, în condițiile anume prevăzute, în temeiul căruia aceștia își pot valorifica drepturile, chiar dacă termenul de prescripție extinctivă s-a împlinit.
Consacrare legală	– cel care, din motive temeinice, nu și-a exercitat în termen dreptul la acțiune supus prescripției poate cere organului de jurisdicție competent repunerea în termen și judecarea cauzei [art. 2522 alin. (1) C.civ.].
Justificare	– permite înlăturarea contradicției ce ar apărea între ceea ce legea a prezumat prin instituirea prescripției extinctive și ceea ce reprezintă realitatea.

4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă

<p>Domeniul repunerii în termen</p>	<p>– cazurile de repunere în termen <i>nu sunt expres prevăzute de lege</i>; legiuitorul arată doar că acestea trebuie să fie temeinic justificate, iar instanța va fi cea care va aprecia, de la caz la caz, temeinicia motivelor invocate;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>spre exemplu</i>: spitalizarea îndelungată sau repetată a mamei împreună cu copilul în numele căruia urma să introducă acțiunea; părăsirea minorului de către reprezentantul legal; cunoașterea unor fapte stabilite de organul de urmărire penală numai după împlinirea termenului de prescripție extintivă; ▪ în cazul erorii de drept invocate de titularul dreptului subiectiv, soluția trebuie nuanțată, luând în considerare și soluția dată de art. 1208 alin. (2) C.civ. în ceea ce privește eroarea de drept ca viciu de consimțământ, deoarece rațiunile sunt aceleași; așadar, în cazul în care dispozițiile legale referitoare la exercitarea dreptului la acțiune într-un anumit termen sunt „accesibile și previzibile”, necunoașterea acestora sau înțelegerea lor greșită nu justifică repunerea în termen; dimpotrivă, în ipoteza în care eroarea de drept ar privi dispoziții legale care nu sunt „accesibile și previzibile”, titularul dreptului ar putea fi repus, la cererea sa, în termenul de prescripție extintivă; <p>– prin <i> motive temeinice</i>, care să justifice repunerea în termenul de prescripție extintivă, înțelegem acele împrejurări care, fără a constitui cazuri (împrejurări) care, potrivit legii, suspendă prescripția extintivă, sunt exclusive de culpă, fiind deci vorba de piedici relative, iar nu absolute, în exercitarea dreptului la acțiune, în sensul că împrejurările de fapt respective au caracterul de piedică în exercitarea acțiunii pentru reclamant și pentru cei care s-ar afla în condiții asemănătoare (dar nu în mod necesar și pentru un om foarte diligent) și, totodată, nu i se poate imputa vreo culpă titularului dreptului la acțiune;</p> <p>– repunerea în termenul de prescripție extintivă exclude atât culpa, cât și acele împrejurări care constituie cauze de suspendare;</p> <p>– domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă începe unde încetează culpa și încetează unde începe domeniul suspendării prescripției extintive.</p>
--	---

4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă

<p>Termen de 30 de zile</p>	<p>– repunerea în termen poate fi dispusă doar dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depășirea termenului de prescripție [art. 2522 alin. (2) C.civ.];</p> <p>– termenul de 30 de zile este un termen de prescripție, iar nu de decădere (art. 2547 C.civ.).</p>
------------------------------------	--

4.4. Efectul repunerii în termen

Efectul repunerii în termen	<p>– repunerea în termen are ca efect considerarea prescripției extinctive ca neîmplinită, deși termenul de prescripție extinctivă a expirat, astfel încât instanța poate trece la soluționarea cauzei pe fond;</p> <p>– spre deosebire de suspendarea și întreruperea prescripției, ale căror efecte se produc de drept, iar organul de jurisdicție doar constată intervenirea unei cauze, repunerea în termenul de prescripție extinctivă are caracter judiciar, deci presupune pronunțarea unei hotărâri de către organul de jurisdicție, hotărâre care trebuie motivată, spre a putea fi supusă controlului judiciar;</p> <p>– soluționarea cererii de repunere în termenul de prescripție extinctivă este de competența organului de jurisdicție competent să rezolve pricina care are ca obiect protecția judiciară a dreptului subiectiv respectiv;</p> <p>– în actuala reglementare, repunerea în termenul de prescripție extinctivă nu mai poate fi dispusă din oficiu de către organul de jurisdicție, ci trebuie solicitată de titularul dreptului la acțiune supus prescripției;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ se poate formula o singură cerere de chemare în judecată care să conțină un prim capăt de cerere prin care se solicită repunerea în termenul de prescripție extinctivă, precum și un alt capăt de cerere privind valorificarea pretenției; acesta din urmă va fi cercetat pe fond numai dacă instanța va încuviința cererea de repunere în termenul de prescripție extinctivă; însă, capătul de cerere privind repunerea în termen ar deveni lipsit de obiect dacă pârâtul nu invocă prescripția extinctivă); tocmai de aceea, practic, cererea de repunere în termen va fi formulată numai dacă prin întâmpinare sau, după caz, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate se invocă excepția de prescripție extinctivă, deci prin răspunsul la întâmpinare sau, după caz, la acel prim termen de judecată; ▪ când cererea de repunere în termenul de prescripție extinctivă se respinge (ca neîntemeiată sau chiar ca prescristă), capătul de cerere privind pretenția va fi respins ca prescrist.
------------------------------------	--

V. ÎMPLINIREA PRESCRIȚIEI EXTINCTIVE

1. Precizări prealabile

Elemente în funcție de care se stabilește momentul la care se împlinește prescripția	<p>– termenul de prescripție extinctivă aplicabil în speță;</p> <p>– data de la care începe să curgă acest termen;</p> <p>– dacă a intervenit sau nu vreo cauză de suspendare sau de întrerupere a prescripției extinctive;</p> <p>– regulile în funcție de care se determină momentul la care se împlinește prescripția extinctivă.</p>
---	--

2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive

<p>Termene stabilite pe săptămâni, luni, ani</p>	<p>Împlinire – în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an [art. 2552 alin. (1) C.civ.];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>de exemplu</i>: un termen de prescripție extinctivă de 3 ani, care a început să curgă la data de 16 mai 2016 și care nu a fost suspendat sau întrerupt, s-a împlinit la data de 16 mai 2019; un termen de prescripție de o săptămână care a început să curgă joi – 9 mai 2019 s-a împlinit joi – 16 mai 2019. <p>Mod de calcul – dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni [art. 2552 alin. (2) C.civ.];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>spre exemplu</i>, un termen de prescripție de o lună care a început să curgă la data de 31 ianuarie 2019 (și care nu a fost întrerupt ori suspendat) s-a împlinit la data de 28 februarie 2019; <p>– mijlocul lunii se socotește a cincisprezecea zi [art. 2552 alin. (3) C.civ.]; – dacă termenul este stabilit pe o lună și jumătate sau pe mai multe luni și jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârșitul termenului [art. 2552 alin. (4) C.civ.]; – dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârșitul primei zile lucrătoare care îi urmează (art. 2554 C.civ.).</p>
<p>Termene stabilite pe zile</p>	<p>Împlinire – la ora 24,00 a ultimei zile [art. 2553 alin. (2) C.civ.]; – când actul trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru [art. 2553 alin. (3) C.civ.].</p> <p>Mod de calcul – nu se iau în calcul prima și ultima zi a termenului [art. 2553 alin. (1) C.civ.]; – dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârșitul primei zile lucrătoare care îi urmează (art. 2554 C.civ.);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rezultă că termenul de prescripție extinctivă nu s-ar putea împlini într-o zi nelucrătoare; în schimb, termenul de prescripție poate să înceapă într-o zi nelucrătoare, iar zilele nelucrătoare din interiorul termenului vor fi luate în considerare la calculul termenului, deci nu trebuie scăzute; ▪ <i>de pildă</i>, un termen de prescripție de 5 zile a putut să înceapă să curgă duminică – 19 mai 2019, însă nu s-a împlinit sâmbătă – 25 mai 2019, ci luni – 27 mai 2019.
<p>Termene stabilite pe ore</p>	<p>Împlinire – la expirarea intervalului de timp fixat ca ore.</p> <p>Mod de calcul – nu se iau în calcul prima și ultima oră ale termenului (art. 2555 C.civ.).</p>

Acte considerate făcute în termen	<p>– indiferent de faptul că termenul este stabilit pe ani, pe luni, pe săptămâni, pe zile sau pe ore, actele se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau telegrafic ori la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu specializat de comunicare, cel mai târziu în ultima zi a termenului, până la ora când încetează în mod obișnuit activitatea la acel oficiu (art. 2556 C.civ. coroborat cu art. 205² din Legea nr. 71/2011);</p> <ul style="list-style-type: none">▪ această dispoziție se aplică și în cazul prevăzut de art. 2553 alin. (3) C.civ. (atunci când este vorba despre un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă).
--	--